

PSiZ.I.431.22.2019.AK

PROTOKÓŁ KONTROLI PROBLEMOWEJ

I. Adres jednostki kontrolowanej:

Urząd Miejski w Nysie,
ul. Kolejowa 15, 48-300 Nysa

II. Miejsce przeprowadzenia czynności kontrolnych:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie
ul. Komisji Edukacji Narodowej 1A
48-303 Nysa.

III. Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej:

Kordian Kolbiarz – Burmistrz Nysy

IV. Imię i nazwisko kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej:

- **Kamila Ferdyn** – Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Nysie, **pełniąca** tę funkcję od dnia 1 maja 2017 r.

V. Kontrolę przeprowadzili:

- **Agnieszka Kasprzyk** – starszy inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na podstawie upoważnienia Wojewody Opolskiego PSiZ.I.057.44.2019 z dnia 8 marca 2019 r. – przewodnicząca zespołu;
- **Krystian Goetz** – Kierownik Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na podstawie upoważnienia Wojewody Opolskiego PSiZ.I.057.44.2019 z dnia 8 marca 2019 r.

VI. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych w jednostce.

Data rozpoczęcia kontroli: 12.03.2019 r.

Data zakończenia kontroli: 13.03.2019 r.

VII. Cel kontroli.

Ocena prawidłowości wykorzystania udzielonej dotacji, z rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych pod względem: jej zgodności z celowym przeznaczeniem, stanem realizacji dotowanych zadań oraz zachowaniem zasad wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

VII. Przedmiot kontroli:

1. Prawidłowość wykorzystania udzielonej dotacji pod względem jej zgodności z celowym przeznaczeniem, w tym stanem realizacji dotowanych zadań.
2. Wykorzystanie środków dotacji w aspekcie przepisów ustawy o pomocy społecznej.
3. Analiza podjętych zobowiązań i ich realizacja.
4. Kwota wykorzystanych środków finansowych w zakresie realizowanych zadań.
5. Ustalenie przyczyn, zakresu i skutków finansowych stwierdzonych nieprawidłowości i ewentualnie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

VIII. Okres objęty kontrolą: od 3.06.2018 r. do 31.12.2018 r.

XIX. Akty prawne stanowiące podstawę kontrolowanych ustaleń:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.), zwana w dalszej części protokołu „ustawą”;
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1579 ze zm.);
- ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1311 ze zm.);
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 ze zm.);
- ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r., Nr 185, poz. 1092);
- rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2016, poz. 1406 ze zm.);
- rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 z późn. zm.).

X. W trakcie kontroli wyjaśnień udzielały:

- Kamila Ferdyn – Dyrektor Ośrodka,
- Marta Czuczman – Zastępca Dyrektora Ośrodka.

XI. Ustalenia kontroli:

W dniu 3 czerwca 2018 r. w Gminie Nysa przeszły ulewne deszcze, które spowodowały podtopienia w miejscowościach: Rusocin, Złotogłowie i Hanuszów. W wyniku podtopień straty poniosło 16 gospodarstw domowych.

W celu uruchomienia środków na zasiłki celowe z budżetu państwa Burmistrz Nysy przedstawił Wojewodzie Opolskiemu listę uszkodzonych i zniszczonych budynków/lokalii mieszkalnych z opisem szkody i szacowaną kwotą zasiłku. W dniu 25.06.2018 r. wpłynął wniosek do Wojewody Opolskiego o zwiększenie budżetu, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w rozdziale 85278 § 2010 o kwotę 92.500,00 zł (załącznik nr 1).

Do wniosków dołączono zbiorczą informację dotyczącą osób uprawnionych do otrzymania zasiłków celowych, w których zawarto: imię i nazwisko poszkodowanego, adres, liczbę osób w gospodarstwie domowym, opis szkody, ogólną kwotę zniszczeń oraz kwotę do wypłaty.

Zgodnie z decyzją Ministra Finansów, w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2018, nr MF/FS4.4143.3.351.2018.MF.2423 z dnia 26.07.2018 r., wydaną w związku z wnioskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Wojewody Opolskiego; na podstawie: art. 154 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2077, ze zm.) - zwiększona została dotacja celowa dla gmin województwa opolskiego na łączną kwotę 116.500,00 zł, zgodnie z poniższym zestawieniem:

Lp.	Data	Część	Rozdział	Paragraf	Pozycje rezerwy	Zmniejszenie	zwiększenie
1.	26.07.2018	83	75818	2200	4	116.500,00	
		852	85278	2010	4		116.500,00
RAZEM:						116.500,00	116.500,00

Dotacja celowa dla Gminy Nysa, pochodząca z rezerwy celowej (cz. 83, poz. 4) w wysokości 92.500,00 zł, przeznaczona była na wypłatę zasiłków celowych dla rodzin

i osób poszkodowanych w wyniku niekorzystnego zjawiska atmosferycznego noszącego znamiona klęski żywiołowej (intensywne opady deszczu, podtopienia), które miało miejsce w Gminie Nysa dnia 3 czerwca 2018 r. (załącznik nr 2).

1. Prawdliwość wykorzystania udzielonej dotacji pod względem jej zgodności z celowym przeznaczeniem, w tym stanem realizacji dotowanych zadań.

Zgodnie z Zasadami Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (pismo nr: DOLiZK-IV-775-10/2017 z dnia 17.08.2017, zmienione pismami o nr: DOLiZK-IV-775-20/2017 r. z dnia 29.08.2017r. oraz DOLiZK-IV-775-22/2018 r. z dnia 25.05.2018 r.) dot. *udzielania, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych - pomoc przeznaczono na remont albo odbudowę budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, który został zniszczony lub uszkodzony w wyniku powodzi, podtopień, intensywnych opadów atmosferycznych, silnych wiatrów, wyładowań atmosferycznych lub osunięć ziemi, zwanych dalej „zdarzeniem klęskowym”.*

Wsparcie należy przyznawać w formie zasiłku celowego, na podstawie art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 40 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, ze zm.), niezależnie od kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 powołanej ustawy.

W celu prawidłowego szacowania szkód, powstałych na skutek ulewnych deszczów w dniu 3.06.2018 r. - Burmistrz Nysy¹ zarządzeniem nr 1747/2018 z dnia 4 czerwca 2018 r., - powołał *Komisję ds. ustalania skutków i szacowania strat powstałych na terenie gminy Nysa w dniu 3.06.2018 r.* (zwana w dalszej części Komisją), w następującym składzie:

- 1) Danuta Naciasta, Podinspektor w Biurze Bezpieczeństwa Urzędu Miejskiego w Nysie – przewodnicząca Komisji;
- 2) Adrian Kołodziej – Zastępca Pełnomocnika ds. Ochrony Informacji Niejawnych w Urzędzie Miejskim w Nysie – zastępca przewodniczącego;
- 3) Witold Szatkowski, Inspektor w Wydziale Rozwoju Infrastruktury Urzędu Miejskiego w Nysie – członek Komisji;
- 4) Kamila Ferdyn, Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Nysie – członek Komisji.

Do zadaniem Komisji, zgodnie z § 2 ww. zarządzenia należało:

- 1) ocena strat powstałych na skutek nawałnicy;
- 2) procentowe oszacowanie strat powstałych w poszczególnych gospodarstwach domowych oraz mieniu gminy;
- 3) przygotowanie szczegółowego raportu oraz wystąpienia do Wojewody Opolskiego o udzielenie z rezerwy celowej budżetu państwa zapomogi dla poszkodowanych (załącznik nr 3).

W dniach od 4 do 7.06.2018 r. Komisja dokonała oszacowania szkód powstałych na skutek nawałnicy. Oględzinom poddano obiekty zgłoszone przez poszkodowanych. Z prac Komisji sporządzono protokół (załącznik nr 4). Jak wynika z ww. dokumentu dokonano oszacowania szkód dla 20 gospodarstw domowych. W protokole opisane zostały powstałe uszkodzenia i ich rozmiar, zakres prac do wykonania oraz orientacyjna kwota odtworzenia, zgodnie z poniższym:

¹ Na podstawie art. 19 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2017 r., poz. 209 ze zm.), art. 30 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 pkt. 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U z 2018 r., poz. 994 ze zm.)

Lp.	Adres nieruchomości	Opis szkody sporządzony przez OPS Nysa/UM Nysa	Zakres prac do wykonania sporządzony przez UM Nysa	Orientacyjna kwota odtworzenia wyliczona przez UM Nysa (w zł)
1.	Rusocin	Zniszczone drzwi, zalany piec CO, meble kuchenne, zalany parter na ok. 10 cm, zalane pom. Gospodarcze.	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian w pokoju i kuchni, wymiana podłogi i wykładziny w pokoju. Wymiana 3 drzwi wewnętrznych.	6.000,00
2.	Rusocin	Podłoga, pokój, łazienka, piec CO.	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana podłogi i wykładziny.	3.000,00
3.	Rusocin	Zalana kuchnia, jadalnia.	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana podłogi i wykładziny.	3.500,00
4.	Rusocin	Zalany parter domu na 25 cm, zalane panele, dywany, wypoczynek, meble kuchenne.	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana paneli podłogowych w pokojach, paneli ściennych w korytarzu, cokoły przypodłogowe z płytek ceramicznych, wymiana 2 szt. drzwi wewnętrznych.	10.000,00
5.	Rusocin	Zniszczone panele, zalane meble kuchenne, podwórko	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana paneli podłogowych w pokojach, paneli ściennych w korytarzu, cokoły przypodłogowe z płytek ceramicznych, wymiana 2 szt. drzwi wewnętrznych.	5.000,00
6.	Rusocin	Zniszczone podłogi, ściany, zalanie na 20 cm, dywan, meble kuchenne, pokojowe, piec CO, nowe schody.	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana paneli podłogowych w pokojach, cokoły przypodłogowe z płytek ceramicznych, uzupełnienie gipsowych płytek ściennych.	12.000,00
7.	Rusocin	Zalany piec CO, meble kuchenne, zalana na ok. 20 cm, zalane podwórko, ogród.	Malowanie ścian, podłoga.	3.000,00
8.	Rusocin	Zalany korytarz	Wymiana 3 szt. drzwi wewnętrznych	1.500,00
9.	Rusocin	Zniszczone panele, sprzęt kuchenny, meble, wypoczynek, zalane pomieszczenie gospodarcze, zalanie na ok. 50 cm, stajnia.	Wymiana tynków ściennych na wysokości 50 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana paneli podłogowych w pokojach, cokoły przypodłogowe z płytek ceramicznych, wymiana 6 szt. drzwi wewnętrznych.	14.000,00
10.	Rusocin	Zalany piec CO, uszkodzone silniki elektryczne, zalanie podłogi, garaż, na posesji 50 cm wody	Część mieszkalna nie uległa uszkodzeniom.	0,00
11.	Złotogłowice	Zalany korytarz	Do wymiany 3 szt. drzwi wewnętrznych.	1.500,00
12.	Złotogłowice	Zalany nowy piec CO, pomieszczenia gospodarcze	Część mieszkalna nie uległa uszkodzeniom.	0,00
13.	Złotogłowice	Zalane panele w jednym pomieszczeniu, wersalka, odkurzacz, meble, ściany, 2 drzwi, listwy, pościel.	Wymiana cokołów przypodłogowych z płytek ceramicznych, wymiana płyt karton/gips do wysokości 50 cm, malowanie ścian, wymiana drzwi.	4.000,00
14.	Złotogłowice	Zalane 2 drzwi, listwy podłogowe, pościel, ściany, meble.	Wymiana cokołów przypodłogowych z płytek ceramicznych, wymiana płyt karton/gips do wysokości 50 cm, malowanie ścian, wymiana 2 drzwi wewnętrznych, wymiana paneli podłogowych w kuchni.	5.000,00
15.	Złotogłowice	Pomieszczenie gospodarcze.	Część mieszkalna nie uległa uszkodzeniom.	0,00
16.	Złotogłowice	Zalany piec CO, podwórko, korytarz, łazienka, 3 pomieszczenia gospodarcze.	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana boazerii.	4.000,00
17.	Hanuszów	Zalane panele, wypoczynek, meble, ściany zawilgocone na ok. 50 cm, zalana podłoga w kotłowni i piwnicy.	Wymiana tynków ściennych na wysokości 50 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana paneli podłogowych w pokojach.	6.000,00
18.	Hanuszów	Podłogi zniszczone, zalany dywan, piec CO, ściany, 5 drzwi, meble kuchenne, wersalka, panele, lodówki, kuchenka.	Wymiana tynków ściennych na wysokości 50 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana podłóg drewnianych i wykładzin w pokojach.	10.000,00
19.	Hanuszów	Zalany piec CO, maszyny budowlane i przemysłowe.	Część mieszkalna nie uległa uszkodzeniom.	0,00
20.	Hanuszów	Zalane podłogi, meble, ściany.	4 000 zł	4.000,00
RAZEM:				92.500,00

Jak wynika z udostępnionych dokumentów – **Komisja, w przypadku strat powyżej 6.000,00 – nie dokonała szacunku procentu zniszczeń, stanowiącego podstawę ustalenia kwoty pomocy finansowej.** Powyższe stanowi naruszenie *Zasad udzielania, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych, a także § 2 pkt 2 zarządzenia Burmistrza Nysy nr 1747/2018 z dnia 4 czerwca 2018 r.*

W trakcie kontroli ustalono, że protokół Komisji z dnia 8.06.2018 r. podpisany został przez wszystkich jej członków.

1.1. Prawidłowość wykorzystania udzielonej dotacji pod względem jej zgodności z celowym przeznaczeniem, w tym stanem realizacji dotowanych zadań – zasiłki do 6.000,00 zł.

W okresie objętym kontrolą, *Zasady udzielania pomocy z dotacji celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych w ramach pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej, mających miejsce w 2016 r., począwszy od czerwca tego roku,* - w wysokości do 6.000,00 zł, określone zostały przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w piśmie z dnia 24.06.2016 r., nr DOLiZK-IV-775-1/2016.

Zgodnie z pkt. 1 ww. dokumentu – pomoc w wysokości do 6.000,00 zł jest przeznaczona dla rodzin i osób samotnie gospodarujących, które:

- poniosły straty w gospodarstwach domowych (budynkach mieszkalnych, podstawowym wyposażeniu gospodarstw domowych) i
- znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, w której nie mogą zaspokoić niezbędnych potrzeb bytowych w oparciu o posiadane środki własne.

Zgodnie z pkt 6 – przy określaniu wysokości zasiłku należy brać pod uwagę:

- 1) możliwość funkcjonowania we własnym mieszkaniu (czy może stanowić schronienie dla poszkodowanych, czy nie stwarza dodatkowego zagrożenia na skutek uszkodzeń, czy konieczne jest zapewnienie innego schronienia w okresie przejściowym);
- 2) prace, które trzeba pilnie wykonać lub zakupy, jakie trzeba pilnie wykonać, by móc zaspokajać niezbędne potrzeby bytowe;
- 3) rzeczywiste szkody w gospodarstwie domowym (podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego, żywność, dostęp do wody pitnej itp.);
- 4) czy dzieci poszkodowanych rodzin będą mogły podjąć lub kontynuować naukę;
- 5) czy jest możliwość zapewnienia opieki medycznej i zakupu leków dla poszkodowanych, w tym zwłaszcza nieobjętych ubezpieczeniem.

Na podstawie zgromadzonej dokumentacji stwierdzono, że pomoc w wysokości do 6.000,00 zł przyznano osobom samotnie gospodarującym oraz rodzinom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia, mającego miejsce 3.06.2018 r., w Gminie Nysa. Pomocy udzielono na likwidację szkód powstałych w budynkach mieszkalnych oraz podstawowym wyposażeniu gospodarstw domowych. W jednym przypadku dokonano wypłaty zasiłku, gdy w jednym domu jednorodzinnym prowadzone były 2 odrębne gospodarstwa domowe.

Podstawą do określenia wysokości przyznanej pomocy był każdorazowo szacunek kosztów sporządzony przez Komisję oraz rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego zatrudnionego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie. Niemniej, jak wynika z poddanej kontroli dokumentacji, w żadnej sprawie, w trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego, pracownik socjalny nie potwierdził: **trudnej sytuacji życiowej, w której strony nie mogłyby zaspokoić niezbędnych potrzeb bytowych w oparciu o posiadane środki własne.** Dodatkowo, ustalając wysokość zasiłku, nie wzięto pod uwagę żadnej z okoliczności wymienionych w pkt 6 wytycznych

MSWiA, co budzi zastrzeżenia, co do prawidłowości określenia rzeczywistych potrzeb wnioskodawców w zakresie zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych.

Na podstawie treści wydanych decyzji administracyjnych oraz list wypłat, ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie, wypłacił świadczenie wszystkim uprawnionym do zasiłku celowego w kwocie do 6.000,00 zł, w okresie:

- od 15.06.2018 r. do 12.07.2018 r. – w ramach środków własnych,
- od 27.07.2018 r. do 9.08.2018 r. – w ramach środków z budżetu państwa.

Zasiłki wypłacono w kasie Ośrodka lub przelewem na konto wskazane przez stronę (załączniki nr 5). Najniższa kwota przyznanego i wypłaconego zasiłku w wysokości do 6.000,00 zł wyniosła: 1.500,00 zł., a najwyższa 6.000,00 zł. Wysokość przyznanej pomocy przedstawia poniższa tabela:

I.p.	Adres nieruchomości	Oszacowana wartość szkody (w zł)	Nr decyzji	Kwota zasiłku (w zł)	Nr decyzji zmieniającej	Ostateczna wysokość przyznanej pomocy (w zł)
1.	Rusocin	6.000,00	DS.5105.4739.2018.BU	600,00	DS.5105.4739.2.2018.BU	6.000,00
2.	Rusocin	3.000,00	DS.5105.14349.2018.ER	300,00	DS.5105.14349.2.2018.BU	3.000,00
3.	Rusocin	3.500,00	DS.5105.13349.2018.ER	350,00	DS.5105.13349.2.2018.BU	3.500,00
4.	Rusocin	5.000,00	DS.5105.12398.2018.BU	500,00	DS.5105.12398.2.2018.BU	5.000,00
5.	Rusocin	3.000,00	DS.5105.13488.2018.ER	300,00	DS.5105.13488.2.2018.BU	3.000,00
6.	Rusocin	1.500,00	DS.5105.4125.2018.ER	150,00	DS.5105.4125.2.2018.BU	1.500,00
7.	Złotogłowie	1.500,00	DS.5105.14352.2018.BU	200,00	DS.5105.14352.2.2018.BU	1.500,00
8.	Złotogłowie	4.000,00	DS.5105.14350.2018.ER	400,00	DS.5105.14350.2.2018.BU	4.000,00
9.	Złotogłowie	5.000,00	DS.5105.14351.2018.ER	400,00	DS.5105.14351.2.2018.BU	5.000,00
10.	Złotogłowie	4.000,00	DS.5105.13348.2018.BU	400,00	DS.5105.13348.2.2018.BU	4.000,00
11.	Hanuszów	6.000,00	DS.5105.13355.2018.bu	600,00	DS.5105.13355.2.2018.bu	6.000,00
12.	Hanuszów	4.000,00	DS.5105.9001.2018.BU	400,00	DS.5105.9001.2.2018.BU	4.000,00
	RAZEM:	46.500,00	-	4.600,00	-	46.500,00

Po otrzymaniu dotacji z budżetu państwa w dniu 9.07.2018 r. – Ośrodek (zmieniając w każdym przypadku, na podstawie decyzji administracyjnej, wysokość przyznanej pomocy) przyznał prawo do zasiłku w wysokości zgodnej z szacunkiem strat określonym w protokole Komisji i wypłacił stronie różnicę pomiędzy wysokością ustalonego ostatecznie zasiłku a kwotą świadczenia ustaloną w decyzji pierwotnej i wypłaconą w ramach posiadanych środków własnych, co obrazuje poniższa tabela:

I.p.	Nr decyzji	Data wypłaty zasiłku	Kwota wypłaconego zasiłku (w zł)	Nr decyzji zmieniającej	Data wypłaty zasiłku	Kwota wypłaconego zasiłku
1.	DS.5105.4739.2018.BU	15.06.2018	600,00	DS.5105.4739.2.2018.BU	27.07.2018	5.400,00
2.	DS.5105.14349.2018.ER	12.07.2018	300,00	DS.5105.14349.2.2018.BU	27.07.2018	2.700,00
3.	DS.5105.13349.2018.ER	15.06.2018	350,00	DS.5105.13349.2.2018.BU	27.07.2018	3.150,00
4.	DS.5105.12398.2018.BU	15.06.2018	500,00	DS.5105.12398.2.2018.BU	27.07.2018	4.500,00
5.	DS.5105.13488.2018.ER	15.06.2018	300,00	DS.5105.13488.2.2018.BU	27.07.2018	2.700,00
6.	DS.5105.4125.2018.ER	9.07.2018	150,00	DS.5105.4125.2.2018.BU	27.07.2018	1350,00
7.	DS.5105.14352.2018.BU	12.07.2018	200,00	DS.5105.14352.2.2018.BU	9.08.2018	1.300,00
8.	DS.5105.14350.2018.ER	15.06.2018	400,00	DS.5105.14350.2.2018.BU	27.07.2018	3.600,00
9.	DS.5105.14351.2018.ER	15.06.2018	400,00	DS.5105.14351.2.2018.BU	27.07.2018	4.600,00
10.	DS.5105.13348.2018.BU	15.06.2018	400,00	DS.5105.13348.2.2018.BU	9.08.2018	3.600,00
11.	DS.5105.13355.2018.bu	15.06.2018	600,00	DS.5105.13355.2.2018.bu	27.07.2018	5.400,00
12.	DS.5105.9001.2018.BU	15.06.2018	400,00	DS.5105.9001.2.2018.BU	27.07.2018	3.600,00
	-	-	4.600,00	-	-	41.900,00

1.2. Prawdliwość wykorzystania udzielonej dotacji pod względem jej zgodności z celowym przeznaczeniem, w tym stanem realizacji dotowanych zadań – zasiłki do 20.000,00 zł.

Warunki przyznawania pomocy na remont budynku/lokalu mieszkalnego w wysokości do 20.000,00 zł, określone zostały w cz. I i II *Zasad MSWiA* (pismo nr: DOLiZK-IV-775-10/2017 z dnia 17.08.2017, zmienione pismami o nr: DOLiZK-IV-775-20/2017 r. z dnia 29.08.2017r. oraz DOLiZK-IV-775-22/2018 r. z dnia 25.05.2018 r.).

Zgodnie z wytycznymi pomoc przysługuje na remont uszkodzonego budynku/lokalu mieszkalnego, w wysokości nie wyższej niż 20.000,00 zł, przyznawanej w związku ze szkodami w jednym budynku/lokalu mieszkalnym. Osobami uprawnionymi są:

- właściciel budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego,
- osoba, której przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do zniszczonego lub uszkodzonego lokalu mieszkalnego lub jednorodzinnego,
- osoba, której przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego,
- osoba, która jest najemcą lokalu mieszkalnego albo budynku mieszkalnego,
- osoba, na rzecz której ustanowione zostało prawo dożywocia.

Zasiłek pomniejsza się o kwotę już przyznanego, z uwagi na to samo zdarzenie, zasiłku celowego z rezerwy celowej budżetu państwa, tj. o kwotę, która została przyznana lub przeznaczona na prace związane z remontem budynku/lokalu mieszkalnego lub remontem/zakupem urządzeń i wykonaniem robót porządkowych.

Kwoty pomocy finansowej, przyznawane w zależności od oszacowanego procentu zniszczeń/uszkodzeń, określają załączniki do *Zasad* (budynki/lokale mieszkalne: nr 2, budynki gospodarcze nr 1), zgodnie z poniższym:

Lp.	Budynki, lokale mieszkalne		Budynki gospodarcze	
	udział zniszczenia/uszkodzenia (w %)	Kwoty pomocy (– do)	udział zniszczenia/uszkodzenia (w %)	Kwoty pomocy (– do)
1.	5-20	20.000,00	5-10	6.000,00
2.	21-30	26.000,00	11-20	9.500,00
3.	31-40	33.000,00	21-30	13.000,00
4.	41-50	40.000,00	31-40	16.500,00
5.	51-55	50.000,00	41-50	20.000,00
6.	56-60	60.000,00	51-55	25.000,00
7.	61-65	80.000,00	56-60	30.000,00
8.	66-70	110.000,00	61-65	40.000,00
9.	71-75	140.000,00	66-70	55.000,00
10.	76-80	170.000,00	71-75	70.000,00
11.	powyżej 81	200.000,00	76-80	85.000,00
12.	-	-	powyżej 81	100.000,00

Na podstawie protokołu Komisji, ustalono, że pomocy udzielono wyłącznie na likwidację szkód powstałych w budynkach mieszkalnych. W żadnym przypadku nie przyznano pomocy na sfinansowanie napraw uszkodzeń budynków gospodarczych czy ogrodzenia posesji. W każdym przypadku pomoc przyznano na wniosek osób samotnie gospodarujących oraz rodzin, które zgłosiły straty w wyniku zdarzenia, mającego miejsce w dniu 3.06.2018 r. w Gminie Nysa.

Podstawą do określenia wysokości przyznanej pomocy był każdorazowo szacunek kosztów sporządzony przez Komisję oraz rodzinny wywiad środowiskowy, przeprowadzony przez pracowników socjalnych zatrudnionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie. W trakcie kontroli ustalono, że **akta spraw nie zawierały kopii dokumentów potwierdzających prawo wnioskodawców do budynku mieszkalnego/lokalu wynikające z:**

- własności lub współwłasności,
- spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu,
- spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego,
- umowy najmu,
- ustanowionego prawa dożywocia,

co stanowi naruszenie warunków określonych w cz. II pkt. 3 Zasad przyjętych przez MSWiA.

Ponadto, w sprawie zakończonej wydaniem decyzji o nr.: DS.5105.13352.2018.BU, zmienionej decyzją DS.5105.13352.2018.BU, **ze złożonego oświadczenia majątkowego strony wynika, że posiada dom w innej miejscowości**, a do budynku mieszkalnego, na który złożyła wniosek o pomoc, posiada prawo współwłasności razem z siostrą. Z udostępnionych akt sprawy wynika, że organ nie podjął żadnych czynności zmierzających do ustalenia stanu faktycznego, w tym do: ustalenia osoby uprawnionej do otrzymania pomocy, na skutek poniesionych strat (w wyniku zdarzenia mającego miejsce w dniu 3.06.2018 r.), co stanowi naruszenie wytycznych określonych w cz. I pkt 4 Zasad.

Mając na względzie, że organ nie wyjaśnił, w trakcie postępowania administracyjnego, czy na skutek zdarzenia losowego wnioskodawca poniósł straty we własnym gospodarstwie domowym, czyli tam gdzie znajduje się jego centrum spraw życiowych oraz, że znalazł się przez to w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, w której nie może zaspokoić niezbędnych potrzeb bytowych - ustalono, że w przypadku tym zachodzi podejrzenie przyznania świadczenia osobie nieuprawnionej. **Powyższe działanie skutkuje uznaniem dotacji z budżetu państwa w kwocie 10.000,00 zł jako wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem.**

W myśl art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych dotacje udzielone z budżetu państwa: wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem - podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności, o których mowa w pkt 1 lub pkt 2. Przy czym zwrotowi do budżetu państwa podlega ta część dotacji, która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, nienależnie udzielona lub pobrana w nadmiernej wysokości (art. 169 ust. 4).

Podstawą do określenia wysokości przyznanej pomocy był każdorazowo szacunek kosztów sporządzony przez Komisję, niemniej z uwagi **na nieokreślenie udziału zniszczenia/uszkodzenia budynku mieszkalnego, pomoc przyznano w wysokości zapewniającej pełną rekompensatę powstałego w majątku uszczerbku, co stanowi naruszenie Zasad MSWiA określonych w cz. II pkt 6.**

Pomoc przyznano wyłącznie na remont jednego budynku/lokalu mieszkalnego, niezależnie od odszkodowania przysługującego z tytułu ubezpieczenia budynku/lokalu mieszkalnego od skutków klęsk żywiołowych.

W żadnym przypadku zasiłek nie został pomniejszony o kwotę już przyznanego, z uwagi na to samo zdarzenie, zasiłku celowego z rezerwy celowej budżetu państwa w wysokości do 6.000,00 zł.

Na podstawie wydanych decyzji administracyjnych oraz list wypłat, ustalono, że Ośrodek, wypłacił świadczenie wszystkim uprawnionym do zasiłku celowego w kwocie do 20.000,00 zł, w okresie:

- od 19.06.2018 r. do 12.07.2018 r. - w ramach środków własnych,
- w dniu 27.07.2018 r. - w ramach środków z budżetu państwa.

Zasiłki wypłacono w kasie Ośrodka lub przelewem na konto wskazane przez stronę.

Najniższa kwota przyznanego zasiłku w wysokości do 20.000,00 zł wyniosła: 10.000,00 zł., a najwyższa 14.000,00 zł. Wysokość przyznanej pomocy przedstawia poniższa tabela:

I.p.	Adres nieruchomości	Oszacowana wartość szkody (w zł)	Nr decyzji	Kwota zasiłku (w zł)	Nr decyzji zmieniającej	Ostateczna wysokość przyznanej pomocy (w zł)
1.	Rusocin	10.000,00	DS.5105.13489.2018.BU	1.000,00	DS.5105.13489.2.2018.BU	10.000,00
2.	Rusocin	12.000,00	DS.5105.13492.2018.ER	1.200,00	DS.5105.13492.2.2018.BU	12.000,00
3.	Rusocin	14.000,00	DS.5105.13490.2018.ER	1.400,00	DS.5105.13490.2.2018.BU	14.000,00
4.	Hanuszów	10.000,00	DS.5105.13352.2018.BU	1.000,00	DS.5105.13352.2.2018.BU	10.000,00
	RAZEM:	46.000,00	-	4.600,00	-	46.000,00

Po otrzymaniu dotacji z budżetu państwa w dniu 9.07.2018 r. – Ośrodek (zmieniając w każdym przypadku, na podstawie decyzji administracyjnej, wysokość przyznanej pomocy) przyznał prawo do zasiłku w wysokości zgodnej z szacunkiem strat określonym w protokole Komisji i wypłacił stronie różnicę pomiędzy wysokością ustalonego ostatecznie zasiłku a kwotą świadczenia ustaloną w decyzji pierwotnej i wypłaconą w ramach posiadanych środków własnych, co przedstawia poniższa tabela:

I.p.	Nr decyzji	Data wypłaty zasiłku	Kwota wypłaconego zasiłku (w zł)	Nr decyzji zmieniającej	Data wypłaty zasiłku	Kwota wypłaconego zasiłku
1.	DS.5105.13489.2018.BU	19.06.2018	1.000,00	DS.5105.13489.2.2018.BU	27.07.2018	9.000,00
2.	DS.5105.13492.2018.ER	19.06.2018	1.200,00	DS.5105.13492.2.2018.BU	27.07.2018	10.800,00
3.	DS.5105.13490.2018.ER	12.07.2018	1.400,00	DS.5105.13490.2.2018.BU	27.07.2018	12.600,00
4.	DS.5105.13352.2018.BU	9.07.2018	1.000,00	DS.5105.13352.2.2018.BU	27.07.2018	9.000,00
	-	-	4.600,00	-	-	41.400,00

1.3. Prawidłowość wykorzystania udzielonej dotacji pod względem jej zgodności z celowym przeznaczeniem, w tym stanem realizacji dotowanych zadań – zasiłki powyżej 20.000,00 zł.

Warunki przyznawania pomocy na odbudowę budynku/lokalu mieszkalnego w wysokości do 200.000,00 zł, określone zostały w cz. I i III. *Zasad MSWiA* (pismo nr: DOLiZK-IV-775-10/2017 z dnia 17.08.2017, zmienione pismami o nr: DOLiZK-IV-775-20/2017 r. z dnia 29.08.2017r. oraz DOLiZK-IV-775-22/2018 r. z dnia 25.05.2018 r.).

W okresie objętym kontrolą Gmina Nysa nie wypłaciła zasiłków na odbudowę budynku/lokalu mieszkalnego z uwagi na brak potrzeb w tym zakresie.

2. Wykorzystanie środków dotacji w aspekcie przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Obowiązek przyznawania i wypłaty zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego został określony w art. 17 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U z 2018 r., poz. 1508 ze zm.). Zgodnie z art. 40 ust. 1 i 2 ustawy zasiłek celowy może być przyznany osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego lub, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Jak ustalono, w okresie objętym kontrolą, w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nysie nie obowiązywały wewnętrzne procedury przyznawania pomocy finansowej dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzenia losowego. Na skutek zdarzenia w dniu 3.06.2018 r., prawo do zasiłku celowego na pokrycie powstałych wydatków przyznano w 16 przypadkach. Kontrolę poddano wszystkie sprawy.

2.1. Postępowanie.

Na podstawie akt poddanych kontroli stwierdzono, że we wszystkich przypadkach postępowanie administracyjne w sprawie przyznania zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, zostało wszczęte przez organ na wniosek strony. Akta świadczeniobiorców, oprócz wniosku i wywiadu środowiskowego zawierały:

- protokoły strat powstałych w wyniku sytuacji kryzysowych/zjawisk atmosferycznych w dniu 3 czerwca 2018 r., sporządzone przez Komisję oddzielnie dla każdej nieruchomości, podpisane przez przewodniczącą komisji i wnioskodawcę;
- dokumenty potwierdzające dochody osoby/rodziny;
- oświadczenie dot. ubezpieczenia budynku/lokalu mieszkalnego.

Niemniej, w przypadku szkód powyżej 6.000,00 zł, **akta spraw nie zawierały dokumentów potwierdzających posiadanie tytułu prawnego do zniszczonego/uszkodzonego, budynku lub lokalu mieszkalnego, będącego przedmiotem postępowania.**

Ponadto, **na dokumentach załączonych do wniosków o przyznanie pomocy brak jest daty wpływu do Ośrodka, dokumenty te nie są również oznaczone jako załączniki do wniosku** o przyznanie pomocy, co narusza zasadę pisemności postępowania określoną w art. 14 § 1 k.p.a.

Przyznanie pomocy poprzedzone było przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego - cz. VII kwestionariusza, co jest zgodne z § 10 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wywiady sporządzono z zachowaniem terminu wynikającego z § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia. We wszystkich poddanych kontroli sprawach, wywiady zostały uzupełnione o oświadczenia majątkowe stron.

W części II. kwestionariusza wywiadu pn. *Straty poniesione w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego*; pracownik socjalny wykazał straty poniesione w gospodarstwie domowym (związane z koniecznością remontu budynku jak i zakupu/naprawy wyposażenia), powstałe na skutek zdarzenia mającego miejsce w dniu 3.06.2018 r.

W części III. kwestionariusza wywiadu pn. *Potrzeby i oczekiwania osoby lub rodziny zgłoszone podczas przeprowadzania wywiadu*, zamieszczono notatki cyt: *klientka zgłosiła prośbę o pomoc finansową, Pani (...) oczekuje pomocy finansowej, Pani (...) zwróciła się o pomoc finansową w związku z podtopieniami parteru domu, (...) poprosił o pomoc w związku ze stratami poniesionymi w wyniku podtopienia...*

Powyższe stanowi podstawę do przyjęcia wniosku, że w każdym przypadku pracownik socjalny podczas przeprowadzania wywiadu potwierdził opis szkody ustalony przez Komisję ds. ustalania skutków i szacowania strat, niemniej **w żadnym przypadku nie ustalił:**

- **rzeczywistych potrzeb strony** w zakresie konieczności zapewnienia jej niezbędnych potrzeb bytowych²,
- **zasobów i możliwości strony** w zakresie przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej w oparciu o posiadane zasoby i możliwości,

stąd, jedyną podstawą do określenia, w części pn. *Formy i zakres proponowanej pomocy*, wysokości proponowanego wsparcia był szacunek kosztów sporządzony przez Komisję, niezwyfikowany o ustalenia poczynione w trakcie wywiadu środowiskowego. **Powyższe stanowi naruszenie art. 107 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz § 2 ust. 4 i 5 rozporządzenia ws. rodzinnego wywiadu środowiskowego.**

Ponadto, **organ nie ustalając stanu faktycznego naruszył zasady określone w art. 2, art. 3 ust. 3 w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.** Z brzmienia przepisów dotyczących zasiłków celowych wynika, że przyznanie świadczenia w tej formie następuje, gdy występuje konieczność zaspokojenia jakiejś określonej niezbędnej potrzeby. W takim przypadku organ ocenia całokształt sytuacji strony, mającej wpływ na zakres zaspokojenia zgłoszonych przez nią potrzeb. Chodzi o potrzeby, bez których zaspokojenia powstaje niebezpieczeństwo zagrożenia życia i zdrowia wnioskodawcy. W ten kanon wpisują się również potrzeby w postaci niezbędnych przedmiotów użytku domowego, remontów i napraw, które jednak wyłącznie zabezpieczają byt, a nie podnoszą jakości funkcjonowania. Wykładnia tych przepisów nie pozostawia wątpliwości, że zasiłki celowe, w tym przyznawane osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego - mają charakter pomocy doraźnej, ukierunkowanej na konkretny cel bytowy. Skutkiem braku rozpoznania faktycznych potrzeb stron oraz jej możliwości w przezwyciężeniu trudnej sytuacji bytowej jest niewydatkowanie w całości przyznanej pomocy przez świadczeniobiorców lub poniesienie wydatków niezwiązanych z zakresem prac do wykonania, ustalonym przez Komisję.

Kwestionariusze wywiadów środowiskowych w cz. V. Decyzja Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej – zostały podpisane przez pracownika Ośrodka (kierownika Działu), co stanowi naruszenie zasad określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz rozporządzeniu ws. wywiadu środowiskowego. Zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia ws. rodzinnego wywiadu środowiskowego – w cz. V zostaje wyrażona decyzja osoby kierującej ośrodkiem pomocy społecznej, która skutkuje określonym zobowiązaniem finansowym tej jednostki. Należy dodatkowo wskazać, że żaden przepis ustawy o pomocy społecznej nie daje kierownikowi jednostki pomocy społecznej

² W tym m.in.: dokonanie rozpoznania w zakresie użyteczności sprzętów i mebli w zakresie możliwości ich dalszego użytkowania po osuszeniu.

uprawnienia do delegowania swoich obowiązków w ww. zakresie na innych pracowników Ośrodka.

W wyniku otrzymania przez Gminę Nysa dodatkowych środków z budżetu państwa, organ w każdym przypadku, wszczął postępowanie z urzędu w sprawie zmiany decyzji przyznającej zasiłek celowy na pokrycie wydatków poniesionych w wyniku zdarzenia losowego, zawiadamiając o tym fakcie stronę, zgodnie z wymogami określonymi w art. 61 § 4 k.p.a. Z uwagi na treść pouczenia, ustalono, że ww. zawiadomienie spełnia również wymogi dotyczące zapewnienia stronom czynnego udziału w każdym stadium postępowania, co jest zgodne z art. 10 § 1 k.p.a.

W każdym przypadku postępowanie zakończono wydaniem decyzji administracyjnej, w terminie zgodnym z wymogami k.p.a.

2.2. Decyzje administracyjne.

W trakcie kontroli ustalono, że pomoc osobom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia mającego miejsce 3.06.2018 r., przyznano w formie zasiłku celowego na podstawie art. 40 ust. 1 i 3 ustawy o pomocy społecznej.

W rozstrzygnięciu decyzji organ każdorazowo nadał stronie uprawnienie do pomocy w formie bezzwrotnego zasiłku celowego, służącego pokryciu wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego - **niemniej**, ani w decyzji pierwotnej, ani zmieniającej - **nie zobowiązał strony do rozliczenia poniesionych wydatków oraz nie wskazał terminu wywiązania się z tego obowiązku, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. w związku z Zasadami MSWiA** określonymi dla przyznawania pomocy z budżetu państwa na remont uszkodzonego budynku/lokalu mieszkalnego.

Zgodnie z cz. I. pkt.15 Zasad MSWiA – *osoby uprawnione powinny przedstawić faktury lub rachunki potwierdzające poniesienie wydatków, związanych z remontem/ odbudową budynku/lokalu mieszkalnego, dokonanych z kwoty przyznanego zasiłku*, niemniej z rozstrzygnięcia decyzji to nie wynika.

Stosownie do art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. decyzja administracyjna zawiera rozstrzygnięcie. W rozstrzygnięciu, nazywanym również sentencją decyzji zostaje wyrażona wola organu administracji publicznej, załatwienie której wymaga formy decyzji. Stąd rozstrzygnięcie, jako element decyzji, będący wiążącym ustaleniem konsekwencji stosowanego przepisu prawa materialnego musi być indywidualne, co do adresata decyzji jak i konkretne, co do przedmiotu uprawnienia, a w szczególności, co do precyzyjnego określenia obowiązku, który może podlegać przymusowemu wykonaniu w trybie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Sentencja decyzji powinna więc jednoznacznie wskazywać jaki obowiązek ciąży na zobowiązanym. Wykonanie tego obowiązku w sposób określony w sentencji pozwoli na jednoznaczną ocenę, czy zobowiązany wykonał ów obowiązek zgodnie z nakazem.

Dookreślenie sentencji powinno nastąpić w samej sentencji nie zaś w uzasadnieniu czy pouczeniu decyzji. To z treści rozstrzygnięcia ma bez wątpienia wynikać do czego zobowiązany został adresat decyzji. Jego sformułowanie w jednoznaczny sposób ma wskazywać, co należy uczynić by uznać, że obowiązek został spełniony³.

W każdym przypadku rozstrzygnięciu nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Wnosi się uwagi do uzasadnienia wydanych przez organ rozstrzygnięć, w których organ nie wskazał stronie ani powodu objęcia pomocą społeczną, przyznania świadczenia w ustalonej wysokości, ani celu na jaki winna zostać przeznaczona pomoc. Strona ma prawo do tego, by jej roszczenia i wnioski były rozpatrywane w ramach przewidzianej prawem procedury i w określonych przez prawo formach. Rozstrzygnięcia wydane w tego typu sprawach powinny być zatem starannie uzasadnione, z odniesieniem się do okoliczności danej sprawy. Zawarte w uzasadnieniu motywy rozstrzygnięcia są istotne dla strony, która korzystając z przysługującego jej prawa zaskarżenia decyzji będzie mogła ocenić i ustosunkować się do argumentów organu wydającego decyzję.

³ Wyrok NSA z dnia 21 kwietnia 2015 r., sygn. II OSK 800/15

Ponadto, w treści uzasadnień decyzji pierwotnych organ zamieścił informację: *Ocenę okoliczności uzasadniających przyznanie świadczenia, jak i samo przyznanie, a także określone kwoty zasiłku oraz zastrzeżenie jego zwrotu pozostawiono swobodnej ocenie organu.* Odnosząc się do powyższego należy zauważyć, że rozstrzygnięcie wniosku o przyznanie świadczenia w formie zasiłku celowego, w tym zasiłku na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego podejmowane jest w ramach tzw. uznania administracyjnego, o czym przesądza treść art. 40 ust. 1 2 ustawy. Niemniej, podejmowanie decyzji opartych na uznaniu administracyjnym nie może oznaczać dowolności. Wydając decyzje o charakterze uznaniowym, organ jest związany nie tylko przepisem, ale i celem określonej regulacji. Z uwagi na powyższe, uznanie administracyjne nie pozwala na dowolność w załatwieniu sprawy i jednocześnie nie nakazuje organowi spełnienia każdego żądania obywatela. W świetle art. 7 k.p.a., działanie w ramach uznania administracyjnego powinno polegać na załatwieniu sprawy w sposób:

- zgodny ze słusznym interesem strony, jeżeli jest to możliwe,
- zgodnie z przepisami obowiązującego prawa, o ile nie stoi temu na przeszkodzie interes społeczny,
- uwzględniający możliwości organu w zakresie posiadanych uprawnień i środków.

Orzekając w przedmiocie przyznania zasiłku celowego, organ ma obowiązek wziąć pod uwagę wskazówki co do zasad udzielania pomocy społecznej osobom potrzebującym, pamiętając nie tylko o tym, że rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, ale i o tym, że potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Powyższe ustalenia organ winien wyjaśnić w uzasadnieniu wydanej decyzji administracyjnej, tak aby strona mogła zrozumieć i w miarę możliwości zaakceptować zasadność przesłanek, którymi kierował się organ przy załatwianiu sprawy, w tym w szczególności powodów przyznania pomocy w określonej wysokości.

Z uwagi na powyższe, ustalono, że **uzasadnienia wydanych rozstrzygnięć nie spełniają wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.**

Wnosi się uwagi do treści pouczeń wszystkich decyzji zmieniających, gdzie organ zawarł m.in. nst. informację:

- *Od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu, w ciągu 14 dni od otrzymania decyzji.* – co **stanowi naruszenie art. 129 § 1 k.p.a.**, zgodnie z którym odwołanie wnosi się do właściwego organu odwoławczego, za pośrednictwem organu który wydał decyzję;
- *Na podstawie art. 109 u.p.s. świadczeniobiorca ma obowiązek niezwłocznie poinformować Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu, o każdej zmianie w swojej sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczenia* – co **stanowi naruszenie art. 109 ustawy o pomocy społecznej**, zgodnie z którym osoby i rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej są obowiązane niezwłocznie poinformować organ, który przyznał świadczenie, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń;
- *Osoby i rodziny zobowiązuje się do rozliczenia poniesionych wydatków* - co **stanowi wykroczenie poza zakres przedmiotowy pouczenia i tym samym powoduje naruszenie art. 107 § 1, pkt 7 i 9 k.p.a.**

Decyzje administracyjne zostały podpisane przez pracowników Ośrodka, posiadających upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, zgodnie z art. 110 ust. 8, na podstawie: zarządzenia nr 1372/2017 Burmistrza Nysy z dnia 19 października 2017 r. oraz zarządzenia nr 1276/2013 Burmistrza Nysy z dnia 12 grudnia 2013 r.

W żadnym przypadku nie odmówiono prawa do zasiłku oraz nie zostało wniesione odwołanie od decyzji do samorządowego kolegium odwoławczego. Decyzje strony odebrały osobiście w Ośrodku lub otrzymały za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

2.3. Realizacja decyzji.

W sprawach zakończonych wydaniem decyzji o nr:
DS.5105.4739.2.2018.BU, DS.13490.2.2018.BU, DS.5105.13488.2018.ER,
DS.5105.13488.2.2018.ER, DS.5105.13349.2018.ER, DS.5105.14349.2018.BU,
DS.5105.14349.2.2018.BU, DS.5105.13489.2018.BU, DS.5105.13489.2.2018.BU,
DS.5105.13355.2.2018.bu, DS.5105.13348.2018.BU, DS.5105.13348.2.2018.BU
- Ośrodek zrealizował wypłatę przyznanych świadczeń pomimo nie doręczenia decyzji stronie.

Wydanym decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności, niemniej istotą natychmiastowej wykonalności decyzji administracyjnych jest to, że staje się ona wykonalna mimo, iż nie jest ostateczna. Stanowi to odstępstwo od ustanowionej w k.p.a. zasady, że przed upływem terminu wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu a wniesienie odwołania wstrzymuje jej wykonanie. Art. 110 k.p.a. stanowi wprost, iż organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile k.p.a. nie stanowi inaczej. Przepis ten wskazuje, zatem na granicę pomiędzy wydaniem decyzji a jej doręczeniem. Przed doręczeniem decyzja istnieje, natomiast wywiera skutki prawne dopiero z chwilą jej doręczenia. Związanie decyzją oznacza, że organ nie może także uchylić się od tego związania. Podsumowując decyzja natychmiast wykonalna z mocy prawa podlega realizacji od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji stronie.

Z uwagi na powyższe, **wypłatę świadczeń przed doręczeniem stronie decyzji, z uwagi na naruszenie art. 110 § 1 k.p.a. uznaje się za nieprawidłowość**

3. Analiza podjętych zobowiązań i ich realizacja.

W ramach szacowania strat powstałych w wyniku nawałnicy z dnia 3.06.2018 r. w Gminie Nysa oraz wypłaty zasiłków celowych przeznaczonych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego - nie doszło do udzielenia zamówienia publicznego. Z uwagi na powyższe, nie zostały podjęte zobowiązania w ramach umowy cywilnoprawnej z podmiotem zewnętrznym.

4. Kwota wykorzystanych środków finansowych w zakresie realizowanych zadań.

Zgodnie z wydrukiem z programu księgowego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nysie oraz listami wypłat, środki finansowe udzielone z dotacji celowej budżetu państwa zostały wykorzystane w okresach zgodnie z poniższym zestawieniem:

Lp.	Zwiększenie karta kontowa konta OPS 130-02-852-85278-2010		Przekazanie środków			
	data	kwota (w zł)	data	kwota (w zł)	nr listy wypłat	
					przelew	wypłata w kasie
1.	9.07.2018 r.	92.500,00	27.07.2018 r.	65.250,00		000445/18
				13.150,00	000444/18	
			9.08.2018 r.	4.900,00		000445/18
RAZEM:		92.500,00	-	83.300,00	-	-

Jak wynika z przedstawionych danych, Ośrodek dysponował środkami z dotacji celowej z budżetu państwa, w wysokości 92.500,00 zł od dnia 9.07.2018 r. **Na dzień kontroli, łącznie Gmina Nysa wydatkowała z dotacji celowej z budżetu państwa, na wypłatę zasiłków, kwotę: 83.300,00 zł, co stanowi 90,05% uruchomionych z budżetu państwa środków.** Pozostałe środki w łącznej wysokości 9.200,00 zł, jak wynika z ustaleń poczynionych w trakcie kontroli - przeznaczono na pokrycie kosztów wynikających z wypłaty zasiłków, przyznanych na podstawie art. 40 ustawy o pomocy społecznej, ze środków własnych gminy.

Zgodnie z treścią decyzji Ministra Finansów z dnia 26.07.2018 r., znak: MF/FS4.4143.3.351.2018.MF.2423 w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2018, **zwiększenie dotacji celowej dla gmin, pochodzące z rezerwy celowej (cz. 83, poz. 4)**

przeznaczone było na wypłatę zasiłków celowych dla rodzin i osób poszkodowanych w wyniku niekorzystnego zjawiska atmosferycznego noszącego znamiona klęski żywiołowej (intensywne opady deszczu, podtopienia), a nie na pokrycie kosztów świadczeń wypłaconych ze środków własnych gminy w okresie od 15.06.2018 r. do 12.07.2018 r. O przeznaczeniu dotacji celowej Burmistrz Nysy został poinformowany w piśmie Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu OUW z dnia 2.08.2018 r., znak: FB.I.3111.1.68.2018.EA (załącznik nr 6).

Szczególny charakter środków finansowych przekazywanych w ramach dotacji z budżetu państwa polega na tym, że środki te mogą być wykorzystane wyłącznie na określony cel, na realizację konkretnego zadania, a w opisywanym przypadku – na wypłatę zasiłków celowych dla rodzin i osób poszkodowanych w wyniku niekorzystnego zjawiska atmosferycznego noszącego znamiona klęski żywiołowej. Z uwagi na powyższe **ustalono, że dotacja z budżetu państwa w wysokości 9.200,00 zł została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, stąd podlega zwrotowi wraz z odsetkami, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, na zasadach określonych w przepisach o finansach publicznych.**

4.1. Kwota wykorzystanych środków finansowych – zasiłki do 6.000,00 zł.

Zgodnie z treścią pouczenia decyzji: osoby i rodziny zobowiązane zostały do rozliczenia się z poniesionych wydatków. *W przypadku, gdy osoba lub rodzina nie rozliczy poniesionych wydatków (faktury lub rachunki potwierdzające poniesienie wydatków związanych z remontem, odbudową budynku, lokalu mieszkalnego dokonanych z kwoty przyznanego zasiłku) albo przeznaczy pomoc na ww. wydatki niezgodnie z celem na jaki została udzielona, zwrot środków następuje na podstawie ustawy o pomocy społecznej.* Niemniej, w trakcie czynności kontrolnych w jednostce tj. 12-13.03.2019 r. **ustalono, że w żadnym przypadku Ośrodek nie dysponował dokumentacją potwierdzającą:**

- rozliczenie się osób uprawnionych z poniesionych wydatków,
- podjęcie działań w celu wezwania stron do przedstawienia faktur i rachunków.

W dniu 22.03.2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie przekazał do Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia OUW informację dotyczącą działań podjętych przez pracowników Ośrodka w dniach 18-20.03.2019 r. Na podstawie przekazanych dokumentów ustalono, że osoby i rodziny, którym wypłacono pomoc rozliczyły się z poniesionych wydatków zgodnie z poniższym:

Lp.	Nr decyzji zmieniającej	Przyznana pomoc	Data przedstawienia rachunków i faktur	Kwota rozliczenia ⁴ (w zł)	Kwota nierozliczona (w zł) ⁵
1.	DS.5105.4739.2.2018.BU	6.000,00	18.03.2019	2.108,78	3.891,22
2.	DS.5105.14349.2.2018.BU	3.000,00	18.03.2019	2.104,26	895,74
3.	DS.5105.13349.2.2018.BU	3.500,00	18.03.2019	5.970,45	-
4.	DS.5105.12398.2.2018.BU	5.000,00	18.03.2019	4.833,46	166,54
5.	DS.5105.13488.2.2018.BU	3.000,00	18.03.2019	2.274,13	725,87
6.	DS.5105.4125.2.2018.BU	1.500,00	18.03.2019	747,71	752,29
7.	DS.5105.14352.2.2018.BU	1.500,00	18.03.2019	1.544,97	-
8.	DS.5105.14350.2.2018.BU	4.000,00	18.03.2019	2.104,39	1.895,61
9.	DS.5105.14351.2.2018.BU	5.000,00	18.03.2019	5.658,60	-
10.	DS.5105.13348.2.2018.BU	4.000,00	18.03.2019	9.176,68	-
11.	DS.5105.13355.2.2018.bu	6.000,00	18.03.2019	10.000,00	-
12.	DS.5105.9001.2.2018.BU	4.000,00	18.03.2019	4.606,82	-
RAZEM:		46.500,00		51.130,25	8.327,27

Jak wynika z przedstawionych wyżej danych, do dnia 18.03.2019 r. w 6 na 12 przypadków świadczeniobiorcy nie przedstawili dowodów potwierdzających wykorzystanie zasiłków w pełnej wysokości.

Ponadto, mając na względzie wydatki wykazane w przedstawionych fakturach i rachunkach – ustalono, że - część z nich nie może zostać uznana za koszty bezpośrednio związane z usuwaniem skutków zdarzenia mającej miejsce w dniu

⁴ Obliczone kwoty mogą nieznacznie różnić się od stanu faktycznego z uwagi na nieczytelność kserokopii paragonów fiskalnych (dotyczy kwot wykazanych po przecinku)

⁵ Jw.

3.06.2018 r., ponieważ za otrzymane środki sfinansowano zakup usług lub towarów niezwiązanych z ustalonymi podczas oględzin potrzebami.

Zestawienie określonych przez Komisję potrzeb oraz zakupów sfinansowanych w ramach zasiłków przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Adres nieruchomości	Zakres prac do wykonania sporządzony przez UM Nysa	Koszty merytoryczne wykazane w paragonach i fakturach
1.	Rusocin	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian w pokoju i kuchni, wymiana podłogi i wykładziny w pokoju. Wymiana 3 drzwi wewnętrznych.	Brak uwag
2.	Rusocin	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana podłogi i wykładziny.	Brak uwag
3.	Rusocin	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana podłogi i wykładziny.	Zestaw kuchenny (meble), kolumna prysznicowa, umywalka, brodzik, drzwi przesuwane, meble łazienkowe.
4.	Rusocin	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana paneli podłogowych w pokojach, paneli ściennych w korytarzu, cokoły przypodłogowe z płytek ceramicznych, wymiana 2 szt. drzwi wewnętrznych.	Roleta, zlew,
5.	Rusocin	Malowanie ścian, podłoga.	4 szt. drzwi wewnętrznych, bateria do zlewozmywaku
6.	Rusocin	Wymiana 3 szt. drzwi wewnętrznych	Brak uwag
7.	Złotogłowice	Do wymiany 3 szt. drzwi wewnętrznych.	Pralka automatyczna, kapsułki żelowe, środek do czyszczenia pralek
8.	Złotogłowice	Wymiana cokołów przypodłogowych z płytek ceramicznych, wymiana płyt karton/gips do wysokości 50 cm, malowanie ścian, wymiana drzwi.	Brak uwag
9.	Złotogłowice	Wymiana cokołów przypodłogowych z płytek ceramicznych, wymiana płyt karton/gips do wysokości 50 cm, malowanie ścian, wymiana 2 drzwi wewnętrznych, wymiana paneli podłogowych w kuchni.	Meble (kredens, szafa, stolik nocny, pufa, stolik nocny, ława), ręczniki, poduszka, kołdra, prześcieradła,
10.	Złotogłowice	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana boazerii.	Brak uwag
11.	Hanuszów	Wymiana tynków ściennych na wysokości 50 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana paneli podłogowych w pokojach.	Brak uwag
12.	Hanuszów	Wymiana tynków ściennych na wysokości 20 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana wykładzin.	Ceramika, 4 rolety, akcesoria do drzwi, żarówka, marker permanentny, zapalniczka, fuga,

Dodatkowo ustalono, że **daty niektórych faktur i rachunków** (dotyczących zakupu towarów, a nie usług) **budzą zastrzeżenia z uwagi na fakt wystawienia w okresie wskazującym na brak konieczności zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, tj. w roku 2019, albo przed wystąpieniem zdarzenia.**

Lp.	Nr decyzji zmieniającej	Nr. faktury/rachunku	Data wystawienia faktur/rachunku	Kwota faktur/rachunku (w zł)
1.	DS.5105.4739.2.2018.BU	FA VAT WV/C4/2019/000372	30.01.2019	168,90
		FA VAT 191801000335	1.02.2019	671,64
		FA VAT WV/C4/2019/000941	27.02.2019	732,24
2.	DS.5105.14349.2.2018.BU	FA VAT FA/1073/2019	8.02.2019	707,65
3.	DS.5105.4125.2.2018.BU	paragon fiskalny: 16668	7.01.2019	641,75
4.	DS.5105.14352.2.2018.BU	FA VAT FS-NW/00000359/2019	21.02.2019	1.544,97
5.	DS.5105.13348.2.2018.BU	FA VAT 20458/8122/2018	12.05.2018	2.434,08
		FA VAT 16391/8122/2018	19.04.2018	42,94
6.	DS.5105.9001.2.2018.BU	paragon fiskalny: 417847	18.07.2017	557,80

4.2. Kwota wykorzystanych środków finansowych – zasiłki do 20.000,00 zł.

Zgodnie z treścią pouczenia decyzji: osoby i rodziny zobowiązane zostały do rozliczenia się z poniesionych wydatków. W przypadku, gdy osoba lub rodzina nie rozliczy poniesionych wydatków (faktury lub rachunki potwierdzające poniesienie wydatków związanych z remontem, odbudową budynku, lokalu mieszkalnego dokonanych z kwoty przyznanego zasiłku) albo przeznaczy pomoc na ww. wydatki niezgodnie z celem na jaki została udzielona, zwrot środków następuje na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Niemniej, w trakcie czynności kontrolnych w jednostce tj. 12-13.03.2019 r. ustalono, że w żadnym przypadku Ośrodek nie dysponował dokumentacją potwierdzającą:

- rozliczenie się osób uprawnionych z poniesionych wydatków,
- podjęcie działań w celu wezwania stron do przedstawienia faktur i rachunków.

Na podstawie dokumentacji przesłanej w dniu 22.03.2019 r. do Wydziału ustalono, że osoby i rodziny, którym wypłacono pomoc rozliczyły się z poniesionych wydatków zgodnie z poniższym:

Lp.	Nr decyzji zmieniającej	Przyznana pomoc	Data przedstawienia rachunków i faktur	Kwota rozliczenia ⁶ (w zł)	Kwota nierozliczona (w zł) ⁷
1.	DS.5105.13489.2.2018.BU	10.000,00	18.03.2019	8.824,17	1.175,83
2.	DS.5105.13492.2.2018.BU	12.000,00	18.03.2019	0,00	12.000,00
3.	DS.5105.13490.2.2018.BU	14.000,00	18.03.2019	1.000,00	13.000,00
4.	DS.5105.13352.2.2018.BU	10.000,00	20.03.2019	6.950,00	3.050,00
RAZEM:		46.000,00		16.774,17	29.225,83

Jak wynika z powyższej tabeli, do dnia 20.03.2019 r. w żadnym przypadku świadczeniobiorcy nie przedstawili dowodów potwierdzających wykorzystanie zasiłków w pełnej wysokości, a kwota nierozliczona stanowi 63,53% dotacji udzielonej z budżetu państwa.

Ponadto, mając na względzie wydatki wykazane w przedstawionych fakturach i rachunkach – ustalono, że część z nich nie może zostać uznana za koszty związane z remontem uszkodzonego budynku/lokalu mieszkalnego, ponieważ, za otrzymane środki sfinansowano zakup mebli i wyposażenia. Zestawienie określonych przez Komisję potrzeb oraz zakupów sfinansowanych w ramach zasiłków przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Adres nieruchomości	Zakres prac do wykonania sporządzony przez UM Nysa	Koszty merytoryczne wykazane w paragonach i fakturach
1.	Rusocin	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana paneli podłogowych w pokojach, paneli ściennych w korytarzu, cokoły przypodłogowe z płytek ceramicznych, wymiana 2 szt. drzwi wewnętrznych.	Łóżko, szuflada do łóżka, narożnik, witryna 2-drzwiowa, pół-szafa, komoda materac,
2.	Rusocin	Wymiana tynków ściennych na wysokości 30 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana paneli podłogowych w pokojach, cokoły przypodłogowe z płytek ceramicznych, uzupełnienie gipsowych płytek ściennych.	Brak faktur i rachunków potwierdzających wykonanie napraw i remontu ⁸ .
3.	Rusocin	Wymiana tynków ściennych na wysokości 50 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana paneli podłogowych w pokojach, cokoły przypodłogowe z płytek ceramicznych, wymiana 6 szt. drzwi wewnętrznych.	Wynajem kontenera, kuchnia ⁹ ,
4.	Hanuszów	Wymiana tynków ściennych na wysokości 50 cm, osuszenie, odgrzybienie i pomalowanie ścian, wymiana podłóg drewnianych i wykładzin w pokojach.	Brak uwag do kosztów wykazanych w fakturach ¹⁰

⁶ Obliczone kwoty mogą nieznacznie różnić się od stanu faktycznego z uwagi na nieczytelność kserokopii paragonów fiskalnych (dotyczy kwot wykazanych po przecinku)

⁷ Jw.

⁸ W oświadczeniu strona wskazała, obok prac remontowych m.in.: *ściany (...) oklejone ozdobnymi kamieniami. Zostały zakupione meble do salonu i odremontowane meble w kuchni. Zakupiony został nowy piec C.O. stary uległ zalaniu i uszkodzeniu.*

⁹ W oświadczeniu strona wskazała: *nie wykonałam żadnego remontu ponieważ oczekuję na firmę remontową, zamówiłam meble oraz opłaciłam kontener na śmieci. Pozostałe środki posiadam na koncie do dalszej realizacji remontu.*

¹⁰ W oświadczeniu strona wskazała: *Planuję również zakup mebli.*

5. Ustalenie przyczyn, zakresu i skutków finansowych stwierdzonych nieprawidłowości i ewentualnie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

W trakcie kontroli problemowej Urzędu Miasta w Nysie z prawidłowości wykorzystania udzielonej dotacji, z rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych pod względem: jej zgodności z celowym przeznaczeniem, stanem realizacji dotowanych zadań oraz zachowaniem zasad wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - stwierdzono nast. nieprawidłowości:

- 1) nie dokonanie przez Komisję ds. ustalania skutków i szacowania strat powstałych na terenie gminy Nysa w dniu 3.06.2018 r., w przypadku strat powyżej 6.000,00 - szacunku procentu zniszczeń, stanowiącego podstawę ustalenia kwoty pomocy finansowej, co stanowi naruszenie Zasad udzielania, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych, a także § 2 pkt 2 zarządzenia Burmistrza Nysy nr 1747/2018 z dnia 4 czerwca 2018 r.;
- 2) nie rozpoznanie żadnej z okoliczności wymienionych w pkt 6 wytycznych MSWiA, przy ustalaniu wysokości zasiłków do 6.000,00 zł, co stanowi naruszenie Zasad udzielania pomocy z dotacji celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych w ramach pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej, mających miejsce w 2016 r., począwszy od czerwca tego roku,, określonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w piśmie z dnia 24.06.2016 r., nr DOLiZK-IV-775-1/2016;
- 3) brak w aktach spraw kopii dokumentów potwierdzających prawo wnioskodawców do budynku/lokalu mieszkalnego co stanowi naruszenie warunków określonych w cz. II pkt. 3 Zasad przyjętych przez MSWiA;
- 4) przyznanie prawa do zasiłku na remont budynku/lokalu mieszkalnego w wysokości 10.000,00 zł, pomimo nie ustalenia uprawnienia strony do tej formy pomocy;
- 5) przyznawanie pomocy na remont budynku/lokalu mieszkalnego w wysokości zapewniającej pełną rekompensatę powstałego w majątku uszczerbku, co stanowi naruszenie Zasad MSWiA określonych w cz. II pkt 6;
- 6) brak dat wpływu do Ośrodka na dokumentach załączonych do wniosków o przyznanie pomocy lub oznaczenia ich jako załączniki do wniosku o przyznanie pomocy, co narusza zasadę pisemności postępowania określoną w art. 14 § 1 k.p.a.;
- 7) nie ustalenie przez pracownika socjalnego, w trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego, rzeczywistych potrzeb strony w zakresie konieczności zapewnienia jej niezbędnych potrzeb bytowych oraz zasobów i możliwości strony w zakresie przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej w oparciu o posiadane zasoby i możliwości, co stanowi naruszenie art. 107 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz § 2 ust. 4 i 5 rozporządzenia ws. rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- 8) prowadzenie postępowania z naruszeniem zasad określonych w art. 2, art. 3 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- 9) podpisywanie cz. V. kwestionariuszy wywiadów przez pracownika Ośrodka, co stanowi naruszenie zasad określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz rozporządzeniu ws. wywiadu środowiskowego;
- 10) nie zobowiązanie stron w rozstrzygnięciu decyzji przyznających prawo do zasiłku na remont budynku/lokalu mieszkalnego do rozliczenia poniesionych wydatków oraz nie wskazanie terminu wywiązania się z tego obowiązku, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. w związku z Zasadami MSWiA określonymi dla przyznawania pomocy z budżetu państwa na remont uszkodzonego budynku/lokalu mieszkalnego;
- 11) uzasadnianie wydanych rozstrzygnięć niezgodnie z wymogami określonymi w art. 107 § 3 k.p.a.;

- 12) zamieszczenie pouczeń w wydanych decyzjach administracyjnych o treści niezgodnej z zasadami wyrażonymi w: art. 109 ustawy o pomocy społecznej, art. 129 § 1, art. 107 § 1, pkt 7 i 9 k.p.a.;
- 13) wypłatę świadczeń przed doręczeniem decyzji, co stanowi naruszenie art. 110 § 1 k.p.a.;
- 14) wydatkowanie z dotacji celowej z budżetu państwa, na wypłatę zasiłków 90,05% uruchomionych z budżetu państwa środków;
- 15) wykorzystanie dotacji z budżetu państwa w wysokości 9.200,00 zł, niezgodnie z przeznaczeniem tj. na pokrycie kosztów świadczeń wypłaconych ze środków własnych gminy w okresie od 15.06.2018 r. do 12.07.2018 r., a nie na wypłatę zasiłków celowych dla rodzin i osób poszkodowanych w wyniku niekorzystnego zjawiska atmosferycznego noszącego znamiona klęski żywiołowej;
- 16) nie posiadaniu przez Ośrodek na dzień kontroli, tj. 12.03.2019 r. dokumentacji potwierdzającej rozliczenie się osób uprawnionych z poniesionych wydatków na remont budynków/lokalii mieszkalnych, ani podjęcia działań w celu wezwania stron do przedstawienia faktur i rachunków;
- 17) uznanie przez Ośrodek za prawidłowe rozliczenie się świadczeniobiorców z wydatków poniesionych na usuwanie skutków zdarzenia mającego miejsce w dniu 3.06.2018 r, w Gminie Nysa, pomimo:
 - nie przedstawienia dowodów potwierdzających wykorzystanie zasiłków w pełnej wysokości,
 - pokrycia z zasiłku zakupów lub usług niezwiązanych z usuwaniem skutków zdarzenia mającej miejsce w dniu 3.06.2018 r.,
 - przedstawienia faktur i rachunków wystawionych i opłaconych przed wystąpieniem zdarzenia.

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości:

- 1) nieznajomość zasad udzielania, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych - pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych;
- 2) niedostateczna znajomość przepisów ustawy o pomocy społecznej, ustawy o finansach publicznych i k.p.a.

Zakres stwierdzonych nieprawidłowości:

- wykorzystania udzielonej dotacji, z rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych z naruszeniem zasad określonych przez MSWiA, ustawy o finansach publicznych oraz z ustawy o pomocy społecznej.

Skutki finansowe:

- 1) zwrot dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w łącznej kwocie 19.200,00 wraz z odsetkami;
- 2) konieczność ponownej weryfikacji zgłoszonych wniosków, zgodnie z zasadami MSWiA oraz przepisami wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej – celem ustalenia kwoty dotacji pobranej w nadmiernej wysokości.

Osobami odpowiedzialnymi za powstanie stwierdzonych nieprawidłowości uznaje się: Burmistrza Nysy, członków *Komisji ds. usuwania skutków i szacowania strat powstałych na terenie Gminy Nysa w wyniku nawałnicy w dniu 3 czerwca 2018 r.*, Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Nysie oraz pracowników socjalnych.

Kontrolujący dokonali adnotacji o przeprowadzonej kontroli w Księżce Urzędu Miejskiego w Nysie pod pozycją nr 2/2019.

Kierownika jednostki kontrolowanej poinformowano o przysługującym mu prawie do:

- zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli;
- odmowy podpisania protokołu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokołu kontroli.

Protokół sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymał w dniu 2019 r. Burmistrz Nysy.

Opole, dnia 10 kwietnia 2019 r.

(miejsce i data sporządzenia protokołu)

(miejsce i data podpisania protokołu przez kierownika jednostki kontrolowanej / osobę upoważnioną)

**Kierownik Oddziału Nadzoru
i Kontroli Pomocy Społecznej**

Krystian Goetz

Starszy Inspektor Wojewódzki

Agnieszka Kasprzyk

BURMISTRZ NYSY
Kordian Kolbiarz

(podpis członków zespołu inspektorów + pieczętka)

(podpis + pieczętka imienna kierownika jednostki kontrolowanej / osoby upoważnionej)

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
Kamilla Ferdyn

GŁÓWNY KSIĘGOWY
mgr inż. Maria Chmielowiec